

Çıraklık Eğitimi Hakkında Sorular Ve Cevaplar

Soru 1- 3308 Sayılı Çıraklık Ve Mesleki Eğitim Kanunu'ndan Beklenen Faydalar Nelerdir?

-3308 Sayılı Çıraklık Ve Mesleki Eğitim Kanunu'nun Çıkarılmasında Amaç, Kaliteli Mal Ve Hizmet Üretiminin Ana Girdisi Olan Kalifiye Elemanların Yetiştirilmesine İlişkin Çalışmaları Düzenlemektir.

Soru 2- Çırakların Eğitiminde Amaç Nedir?

-Çırakların Eğitiminde Amaç; Değişik Nedenlerle Örgün Eğitim Sistemi Dışında Kalan Ve İş Yerlerimizde, Gelecekte Kalfa Ve Usta Unvanı İle Çalışacak Veya Kendi İşyerlerini Açacak Gençlerimizin, Kaliteli Mal Ve Hizmet Üretmelerini Sağlamak Üzere Yetiştirmek, Yeteneği Uygun Olanlara Yüksek Öğrenim İmkânı Vermektir.

Soru 3- 3308 Sayılı Çıraklık Ve Mesleki Eğitim Kanunu'nun Çıraklara Sağladığı Yararlar Nelerdir?

- Kanun Kapsamına Alınan Meslek Dallarında, Sözleşme Yaparak Bu Sözleşmeyi Çıraklık Eğitimi Merkezi Müdürlükleri'ne Onaylatan Çıraklar, Kanunun Kendilerine Getirdiği Aşağıdaki İmkânlardan Yararlanırlar;
- Çırakların Sosyal Sigortalar Kurumu İle İlgili Tüm Ödemeleri Bakanlık Bütçesinden Karşılandığından, Kendileri Sosyal Sigortalar Kurumu'nun Tüm Sağlık Hizmetlerinden, İstirahatlı Olmaları Halinde İse Geçici İş Görmezlik Ödeneğinden Yararlanırlar.
- Sözleşmeli Çıraklar, Örgün Eğitime Devam Eden Öğrencilerin Tüm Haklarına Sahiptir (Öğrenci Kartı, Askerlik Tecili Gibi).
- Sözleşmeli Çıraklar Haftanın Bir Günü 8-10 Saat Eğitime Alındıklarından, Düzenli Bir Öğrenim Sistemine Girmektedirler.
- Pratik Eğitimlerini, İşyerinde Yaptıkları Çalışmalarla Tamamlayan Çıraklar, Kalfa Olduktan Sonra Örgün Eğitimdeki Yaşlıları Gibi İş Aramak Zorunda Kalmamaktadırlar.
- Ortaokulu Bitiren Çırakların, Meslek Liselerinin Fark Sınavlarını Vermeleri Halinde Yükseköğrenime Devam Etmeleri Mümkündür.
- Eğitimini Tamamlayarak, Kalfa Ve Usta Olan Çıraklarımızın Aldıkları **Kalfalık Ve Ustalık Belgeleri**, Mesleklerindeki Yetişkinlik Düzeyini Belirten Resmi Bir Belge Niteliğindedir.
- Eğitimine Devam Ederek Bir Mesleği Öğrenen Çıraklar; İşsizliğin Ana Nedeni Olan Vasıfsızlık Tehlikesinden Korunabilirler.
- İşyerleri İle Sözleşme Yapan Çıraklar, Hukuki Bir Statü İçine Alınmış Olurlar.
- Çocuk Ve Gençlerimizin Korunması, Toplumun Mutlu Bir Ferdi Olarak Yetişmeleri İçin Yapılan Çalışmalara Yardımcı Olacaktır.

Soru 4- 3308 Sayılı Çıraklık Ve Mesleki Eğitim Kanunu'nun Çırak Çalıştıran İşletmelere Sağladığı Yararlar Nelerdir?

- İlgili Kanuna Göre Çırak Çalıştıran İşyerlerine Sağlanan Faydalar Aşağıdaki Şekilde Özetlenebilir;
- İşyerlerinde Gelişen Teknolojiye Uyum Sağlayabilecek Elemanların Yetiştirilmesi Hızlandırılır.
- Çırakların Sık Sık İşyeri Değiştirmesi Önleildiğinden İşyeri Şartlarına Uyum Sağlayabilecek Elemanların Yetiştirilmesi, İstihdam Edilmesi Önemli Bir Sorun Olmaktan Çıkar.
- Çıraklara Ödenen Her Türlü Ücret Vergiden Muaf Olup, Yapılan Harcamalar Gider Olarak Gösterilebilir.
- Eğitime Devam Eden Çırakların Bir Süre Sonra Yapacakları İşlerin Kalitesi Yükselecek, Malzeme, Takım Ve Tezgâhların Bakımı, Onarımı Ve Kullanılmasındaki Verimlilik Artacaktır.
- Çırakların Sosyal Sigortalar Primleri Bakanlık Bütçesinden Karşılanmaktadır.
- Sınıfa Giren Çırağın Sosyal Yapısında Meydana Gelen Gelişme, İşyerindeki Çırak-Kalfa-Usta İlişkilerini Olumlu Yönde Etkileyecek, Özellikle Müşteri İle Temasta Olan Çırağın Tutum Ve Davranışlarındaki Değişiklik, İşyerlerinde Belirgin Bir Düzelmeye Sağlayacaktır.
- Çıraklık Sistemi, Gençlerimizi Ve Çocuklarımızı Alkol, Kumar, Uyuşturucu Gibi Kötü Alışkanlıklardan Koruyacak Ve İşletmeler Topluma Bu Yönden Önemli Katkıda Bulunabilecektir.
- Kanunlara Uygun Çırak Çalıştırmayan İşyerlerinin Karşılaştıkları Ağır Para Cezaları Gibi Müeyyidelerden Uzaklaşmış Olacaklardır.

Sponsorlu

Soru 5- 3308 Sayılı Çıraklık Ve Mesleki Eğitim Kanunu Hangi Tarihte Yürürlüğe Girmiştir?

-İlgili Kanunun Sigorta Primlerinin Ödenmesine İlişkin 32. Maddesi 01.01.1987 Tarihinde, Diğer Maddeleri İse 19.06.1996 Tarihinde Yürürlüğe Girmiştir.

Soru 6- Her İşyeri Çırak Çalıştırabilir Mi?

-3308 Sayılı Çıraklık Ve Mesleki Eğitim Kanunu'nun İlgili Maddelerine Göre Her İşletmenin Çırak

Çalıştırması Mümkün Değildir. Herhangi Bir İşyerinin 3308 Sayılı Kanuna Uygun Olarak Çırak Çalıştırabilmesi İçin Aşağıdaki Özellikleri Taşımaya Gereklemektedir.

-Çırağın Çalışacağı Meslek Dalı Kanun Kapsamında Bulunmalıdır.

-İşyerinde Usta Öğretici Belgesi Bulunan Eleman Olmalıdır. Ustalık Belgesi Bulunmayanların Veya Ustalık Belgesi Alma Hakkına Sahip Olmayanların “Usta Öğreticilik Kursları”Na Katılmaları Mümkün Olmadığından Bu Gibilerin Aldıkları Usta Öğretici Belgeleri Çıraklık Eğitiminde İşlem Görmemektedir.

-Bakanlıkça Hazırlanan Model Sözleşme, Çırak, Çırağın Velisi Ve İşyeri Yetkilileri Tarafından İmzalanmalı, İşyerinin Bağlı Bulunduğu Mesleki Kurulardan Numara Alınarak Çıraklık Eğitim Merkezi Müdürlüğü’nce Onaylanmalıdır.

-Mesleğin Özelliğine Göre; İşyerinde, Çırağın Sanatını Öğrenebileceği Miktarda Makine Ve Takım Bulunmalıdır.

Soru 7- İşyerimde Çırak Çalıştırmayı Düşünüyorum, Ne Yapmalıyım?

İşyerinizde Çırak Yetiştirmeyi Düşünüyorsanız Öncelikle Yapacağınız, İş Durumunuzun Çırak Çalıştırmaya Elverişli Olup Olmadığını Değerlendirmektir. Bunun İçin Kendinize Şu Soruları Sorunuz;

A)Çırağın Yetiştirileceği Meslek Dalı Kanun Kapsamında Mıdır?

B)İşyerimde Usta Öğretici Belgesi Bulunan Eleman Var Mıdır?

C)İşim Gelişmeye Ve Çırak İstihdam Etmeye Uygun Mudur?

D)İşe Almayı Düşündüğüm Çırağın Yaşı Uygun Ve En Az İlkokul Tahsili Yapmış Mıdır?

E)Çırağa Mesleği Öğretebilecek Yeterli Alet Ve Makine Var Mıdır?

Soru 8- İşyerime Almayı Düşündüğüm Çırakları Nasıl Bulabilirim?

-İşyerlerinde Çırak Çalıştıran İşletmeler, Çıraklarını Genellikle Gazete İlanları, İşyerlerinde Ve Çevresinde Çalışanların Yakınları İle Temin Etmektedirler. Çıraklık Eğitim Merkezi Müdürlükleri İle Bağlı Bulduğunuz Mesleki Kuruluşlar, İş Ve İşçi Bulma Kurumu Bu Konuda Size Yardımcı Olabilirler.

Soru 9- Çırağımınla Sözleşme Yapmak İstiyorum, Sözleşmeyi Nereden Temin Edebilirim?

-Çırağı İle, Kanunun Öngördüğü Sözleşmeyi İmzalayarak Çıraklarının Durumunu Yasallaştırmak İsteyen İşletmeler, Bakanlıkça Hazırlanan Sözleşmeleri, Bağlı Buldukları Mesleki Kuruluşları Veya Çıraklık Eğitimi Merkezi Müdürlükleri’nden Temin Edebilirler.

Soru 10- Çıraklık Sözleşmesi Nedir, Nasıl Doldurulur?

-Aday Çırak Veya Çıraklarla İşyeri Yetkilileri Arasında Yapılan Yazılı Anlaşmaya Sözleşme Denir. Sözleşme Çerçeve Olarak Bakanlık Tarafından Matbu Olarak Hazırlanır.

Soru 11- Aday Çırak Ve Çırak Kime Denir?

-3308 Sayılı Kanunun 3. Maddesinin B Fıkrasına Göre Aday Çırak: “Çıraklığa Başlama Yaşını Doldurmamış Ve Çıraklık Döneminden Önce Kendisine İşyeri Ortamı Tanıtılan, Sanat Ve Mesleğinin Ön Bilgileri Verilen Kişi” Olarak Tanımlanır.

-Yine Aynı Kanun Maddesinin C Fıkrasına Göre Çırak: “Çıraklık Sözleşmesi Esaslarına Göre, Bir Meslek Alanında, Mesleğin Gerektirdiği Bilgi, Beceri Ve İş Alışkanlıklarını İş İçerisinde Geliştiren Kişi” Olarak Tanımlanır.

Soru 12- Çıraklığa Başlamak İçin İlköğretimi Bitirmek Zorunluluğu Var Mı?

-İlgili Kanun, Bir Kişinin Çırak Olabilmesi İçin 1996-1997 Öğretim Yılından Önce İlkokulu Bitirenler İle Daha Sonraki Tarihlerde İlköğretim Okulunu Bitirmek Zorunda Olduklarını Belirtmektedir. Bu Duruma Göre İlköğretim Okulunu Bitirip 14 Yaşından Küçük Olmayanlar Çırak Olarak Sözleşme Yapabilirler.

Soru 13- Çıraklığa Başlama Yaşı Kaçtır?

-3308 Sayılı Kanunun A Bendine Göre 14 Yaşını Doldurmuş, İlköğretim Mezunu Olanlar, Diğer Şartların Da Uygun Olması Halinde Çıraklık Sözleşmesi Yapabilirler.

Soru 14- Çıraklık Sözleşmesinin İmzalanması, Çırakların Gelişigüzel İşyeri Değiştirmesini Önleyebilecek Midir?

-3308 Sayılı Kanuna Göre Model Sözleşme İmzalayarak İşyerine Giren Çırakların Hangi Hallerde İşyerlerinden Ayrılacakları İmzalandıkları Sözleşmede Belirtilmiştir. Gelişigüzel İşyeri Değiştirmeye İstekli Aday Çırak Ve Çırağın Sözleşmesi Feshedileceğinden Sosyal Sigortalar Priminin Devlet Tarafından Ödenmesi Durdurulacaktır.

-Birinci İşyerinden Muvafakat Almadan Ayrılan Çırağın, İkinci İşyeri İle Yapacağı Sözleşme İşleme Konmayacaktır. Meslek Değiştirmek İsteyen Çırağın İşyerinden Ayrılarak İkinci Bir İşyerine Girmesi Halinde Geçmiş Çıraklık Süresi Değerlendirilmeyeceğinden Kalfa Olması Gecikecektir.

-Kalfalık Ve Ustalık Belgesi Bulunmayanlar İse Kalfalık Ve Ustalık Unvanı İle Çalışamayacakları Gibi

Bağımsız İşyeri De Açamayacaklardır. Bu Nedenle Hedeflenen Kalfalık Ve Ustalık Statüsüne Varmak İsteyen Çırağın Gelişigüzel İşyeri Değiştirmesi, Çok Şeylerden Vazgeçmesine Bağlıdır.

Soru 15- Çıraklık Sözleşmesini Doldurdum, Şimdi Ne Yapmalıyım?

-Doldurduğunuz Çıraklık Sözleşmesini Bağlı Bulduğunuz Oda Veya Derneğe Göndererek 4 Nüsha Olan Sözleşmeyi Onaylatınız Ve Çırağınıza Sicil Numarası Alınız. Sicil Numaranız Oda Veya Dernekte Sözleşmelere Yazılacaktır. Oda Veya Dernekten Sicil Numarası Aldığınız Sözleşmeleri Mesleki Eğitim Merkezine Çırağınız Ve İşyerinin Bir Yetkilisi Veya Velisi İle Gönderiniz.

-Mesleki Eğitim Merkezi Müdürlüğü Sözleşmeleri Onaylayarak Gereken Belgeleri Kendisi Alacak, Sözleşmelerden Birini Çırağa, Diğerini İşyerine, Diğerini De İlgili Oda Veya Derneğe Gönderecektir. Mesleki Eğitim Merkezi Müdürlüğü Tarafından Onaylanmış Sözleşme Elinize Geçince, Çırağınız Tüm Yasal İşlemlerini Tamamlamış Ve Sigorta Primlerinin Bakanlıkça Ödenmesine Başlanmış Olacaktır.

Soru 16-Çıraklık Sözleşmesini Onaylattım. Ssk Kartını Ne Zaman Alırım?

-Mesleki Eğitim Merkezi Müdürlüklerine Kaydı Yapılan Çırakların Ssk Kartları En Geç 2 Ay İçinde Kendisine Veya İşyeri Yetkilisine Teslim Edilir. Bu İki Ay İçinde Çırak Sosyal Sigortalar Kurumu'nun Tüm Sağlık Hizmetlerinden Faydalanabilir.

Soru 17- Sözleşmesi Kabul Edilen Çırak Hangi Günler Eğitime Katılacaktır?

-3308 Sayılı Kanuna Göre Çıraklık Sözleşmesi Yaparak Çalışan Çıraklar Haftanın Bir Günü 8-10 Saat Teorik Eğitim Görmek Üzere Okula Geleceklerdir. Mesleki Eğitim Merkezinde Pazar Hariç Haftanın Her Günü Eğitim Yapıldığından Çırağın Okula Devam Edeceği Gün İşyeri Sahibine Ve Çırağa Bildirilecektir.

Soru 18- Çıraklık Sözleşmesi Yapılan Çırakların Mesleki Eğitim Merkezlerine Kayıtları Hangi Tarihlerde Yapılır?

-Mesleki Eğitim Merkezi, Sözleşme Yapan Çırakların Kayıtlarını Bakanlığın Belirttiği Çalışma Takvimine Göre Yapar. Bu Tarih Genellikle Okulun Yaz Tatiline Girdiği Ayda Başlar Ve Öğretim Yılına Başladığı İlk 15 Günde Sona Erer. Çırakla Sözleşme Yapmadan Önce Mesleki Eğitim Merkezinde Kayıtların Açık Olup Olmadığını Öğrenmekte Fayda Vardır.

Soru 19- İşyerimde Sözleşmeli Üç Çırağım Var, Bunların Hepsi Okula Aynı Gün Mü Gelecekler?

-Bir Meslek Dalında Birden Fazla Sınıf Olması Halinde Aynı İşyerinden Gelen Çıraklar Haftanın Değişik Günleri Eğitime Alınmaktadır.

Soru 20- Sözleşme Yaparak Mesleki Eğitim Merkezine Kayıt Yaptırdığım Çırağımı Ssk'ya Bildirecek Miyim?

-Bu Tür Bir Bildiriye Gerek Yoktur. Çırağın, Mesleki Eğitim Merkezi Müdürlüğüne Kaydı Yapıldıktan Sonra Sosyal Sigortalar Kurumu Müdürlüğü'ne Bildirimde Bulunulmayacaktır. Bu Tür Bir Yanlış, İşyerine Ekonomik Külfetler Yüklediği Gibi, Aynı Kişi İçin İki Sigorta Kartı Tanzim Edilmesine Ve Karmaşıklığa Neden Olmakta, Düzeltmesi Zaman Almaktadır.

Soru 21- Çıraklık Sözleşmesi Yapmadan Çırak Çalıştırabilir Miyim?

Ülkemizde Sanayi İşletmelerinde 18 Yaşından Küçük Olanlar 4 Şekilde Çalışabilirler:

A)3308 Sayılı Çıraklık Ve Mesleki Eğitim Kanunu'na Göre

B)1475 Sayılı İş Kanunu'na Göre

C)Borçlar Kanunu'na Göre

D)Kaçak Olarak

-Eğer İşletmeniz 5362 Sayılı Kanuna Tabi Olup, Mesleğiniz Kanun Kapsamına Giriyorsa 3308 Sayılı Kanunun 13. Maddesine Göre Sözleşme Yapma Mecburiyeti Bulunmaktadır. Bu Durumda 5362 Sayılı Kanuna Göre Çalışan Ve Meslekleri Kanun Kapsamına Alınmış İşletmeler, İsteseler De Sosyal Sigortalar Kurumu Primlerini Kendileri Ödemek Suretiyle Sözleşme Yapmaktan Kaçınamazlar.

-5362 Sayılı Kanuna Tabi Olmayan İşletmeler, 18 Yaşından Küçük Olanları Sözleşme Yapmadıkları Takdirde Genç İşçi Olarak İstihdam Ederek, Tüm Sosyal Sigortalar Kurumu Primlerini Ve Vergilerini Ödeyebilirler. Ancak Bu Durumda İşyerinde Çalışan Gencin Kalfa Veya Usta Unvanı Alması, Gelecekte Bağımsız İşyerini Kurması Çok Güçtür.

Soru 22- Borçlar Kanunu'na Göre Çırak Çalıştırmak Ne Demektir, Yükümlülükleri Nelerdir?

-İl İçinde 3308 Sayılı Kanun Kapsamına Alınmayan Mesleklerde 1275 Sayılı İş Kanunu'nun Müsaade Etmesi Halinde, İşyerleri Borçlar Kanunu'na Göre 18 Yaşından Küçükleri Çırak Olarak Çalıştırabilirler. Bu Durumda Çırağın Sigorta Primleri Ödenmediği İçin Her Türlü Sağlık Problemleri, Özellikle İş Kazaları Büyük Sorunlar Çıkarmakta Ve Çırağa Ödenen Ücret Gider Gösterilememektedir.

Soru 23- Kanun Kapsamına Giren Meslek Dallarında Kaçak Çırak Çalıştırmanın Müeyyideleri Var mıdır?

-3308 Sayılı Kanun Kapsamına Giren Meslek Dallarında İşyeri 5362 Sayılı Kanuna Tabiyse, Sözleşme Yapmadan Çırak Çalıştırması Halinde; İlgili Kanununun 41.Maddesine Göre Asgari Ücretin 2/3'ünden Başlayan Ve Fiilin Tekrarı Halinde Cezayı İki Kat Arttıran, Fiilin Devam Etmesi Halinde Meslekten Geçici Men Cezalarının Verileceğini Belirtmektedir.

-18 Yaşından Küçüklere Çıraklık Sözleşmesi Yapmayan 5362 Sayılı Kanuna Tabi İşletmelerde, 18 Yaşından Küçük Olanlar Çırak Sayılamayacaklarından, 1475 Sayılı İş Kanunu Bu Gibi Durumlarda İşletilmektedir.

-5362 Sayılı Kanuna Tabi Olmayan Ancak Meslek Dallarının Kanun Kapsamına Girdiği İşletmelerde, Çıraklık Sözleşmesi Yapılmaması Halinde Tüm Sosyal Sigortalar Kurumu Primleri İle Vergilerinin İşyerince Ödenmesi Gerektilir. Buna Uyulmaması Halinde Sosyal Sigortalar Kurumu Ve Vergi Borçları Gecikme Faizi İle Tahsil Edilmekte Olup, 1475 Sayılı Kanun İle Diğer Sosyal Sigortalar Kurumu Ve Vergi Mevzuatına Göre İşlem Yapılmaktadır.

Soru 24- Sözleşme Yaparak Eğitime Devam Eden Çırakların Ssk Primleri Ne Kadar Süre İle Mesleki Eğitim Merkezi Müdürlüğüne Ödenecektir?

-Çıraklık Sözleşmesi Yaparak Eğitime Devam Eden Çırakların Ssk Primleri, Çırakların Eğitimlerini Tamamlayıp, Girdikleri 2. Kalfalık İmtihanlarının Sonuna Kadar Mesleki Eğitim Merkezi Müdürlüklerince Ödenir.

Soru 25- İşletmelerde 3308 Sayılı Kanuna Göre Çalışan Çırakların İşyeri Sahibi Veya Temsilcisine Karşı Görev Ve Sorumlulukları Nelerdir?

Çıraklık Sözleşmesinin 12. Maddesine Göre:

- A)Kendisine Verilen İşleri Dikkat Ve İtina İle Severek Yapmak
- B)Pratik Ve Teorik Eğitimine Düzenli Şekilde Devam Etmek Ve İmtihanlarına Girmek
- C)İşyerine Ait Olup, Kendisine Emanet Edilen Ticari Ve Mesleki Sır Ve Özelliklere Saygı Göstermek Ve Bu Konuları Başkalarına Aktarmamak
- D)İşyerine Ait Makine, Araç Ve Gereçleri Korumak.

Soru 26- İşletme Yetkililerinin Çıraklara Karşı Yükümlülükleri Nelerdir?

Çıraklık Sözleşmesinin 11. Maddesine Göre:

1. Çırağın Kalfalık İmtihanında Başarılı Olmasını Sağlayacak Şekilde Pratik Eğitim Programlarına Yetiştirmek
2. Çırağı Mesleği İle İlgili İşlerde Çalıştırmak
3. Çırağı Teorik Eğitim İçin Haftada 8-10 Saat Okula Göndermek Ve Bu Süre İçin Ücretini Ödemek
4. Çırağın Pratik Eğitiminden Sorumlu Usta Öğreticiyi Görevlendirmek
5. Çıraklık Süresini Tamamlayan Çırakların Kalfalık İmtihanına Girmesini Sağlamak
6. Çırağa Yılda 1 Ay Ücretli İzin Vermek
7. Çırağa Asgari Ücretin %30'undan Az Olmamak Üzere Ücret Ödemek.

Soru 27- Çırağın Sözleşmesi İşyeri Yetkililerince Hangi Durumlarda Feshedilir?

-Milli Eğitim Gençlik Ve Spor Bakanlığınca Hazırlanan Ve Taraflarca İmzalanan Çıraklık Sözleşmesinin İşveren Tarafından Feshedilmesi 17. Ve 20. Maddelerinde Belirtilmiştir. Bu Duruma Göre; Sözleşmenin İşverence Feshi Bildirimli Ve Bildirimsiz Fesih Olmak Üzere İkiye Ayrılmaktadır.

Önceden Bildirmek Suretiyle Fesih

1. Çırağın Bir Öğretim Yılında Toplam 20 Saat (Yaklaşık 2,5 Gün) Teorik Eğitime Mazeretsiz Devam Etmemesi
2. Çırağın Bir Yılda 3 Gün Kesintisiz Veya 5 Gün Aralıklı Mazeretsiz Olarak Devam Etmemesi
3. Çırağın Kendi Hatası Sonucu Yaptığı Zararın, Aldığı Ücretin 3 Katından Fazla Olması Durumlarında Çırağın Sözleşmesi Önceden Bildirmek Ve Sözleşmede Belirtilen Süre Kendisine Verildikten Sonra Feshedilebilir. Bildirimli Fesihlerde, Bildirimin Yapıldığı Tarihten İtibaren 3 Gün İçinde Çıraklık Eğitimi Müdürlüğü'ne Yazılı Bilgi Vermek Mecburiyeti Vardır.
4. Çıkış Bildirgesi Merkezden Alınan Matbu Evrak Doldurularak Merkeze Bildirilir.

İşveren Veya İşveren Vekili, Aşağıda Yazılı Hallerde Sözleşmeyi Çırağa Veya Velisine Herhangi Bir Bildirimde Bulunmadan Feshedebilir.

1. Çırağın; İşyeri Sahibi, Temsilcisi, Usta Öğreticisi Veya Bunların Aile Üyelerinden Birinin Şeref Ve Haysiyetine Dokunacak Sözler Sarf Etmesi Veya Davranışlarda Bulunması, Bunlar Hakkında Şeref Ve Haysiyet Kırıcı Asılsız İhbar Ve İsnatlarda Bulunması
2. Çırağın Bir Yılda 10 Gün Aralıklı Veya 5 Gün Aralıksız Ve Mazeretsiz Olarak İşyerine Gelmemesi

3. Çırağın 2 Aydan Fazla Devamsızlığına Sebep Olan Veya İşyerinde Çalışanların Sağlığını Tehdit Eden Bir Hastalığa Tutulması

4. İşyeri Yönetmeliğine Veya İşyeri Sahibi Veya Temsilcisinin Koyduğu İş Düzenini Bozucu Harekette Bulunmakta Israr Etmesi.

Yukarıdaki Maddelere Göre Alınacak Fesih Kararının Sebepleriyle Birlikte Çırağın Velisine, Reşit İse Kendisine Ve Çıraklık Eğitimi Merkezine 3 İş Günü İçinde Bildirilmesi Gerekmetedir.

Soru 28- Çıraklık Eğitim Merkezleri Sözleşmeyi Hangi Durumlarda Feshedebilir?

Çırağın Bir Öğretim Yılındaki Teorik Eğitim Devamsızlığının:

1. Mazeretsiz Olarak, Bir Haftada Gördüğü Teorik Ders Saatleri Sayısının Üç Katından Daha Fazla Olması
2. Mazeretli Ve Mazeretsiz Devamsızlıklarının Toplamının Bir Haftada Gördüğü Teorik Ders Saatleri Sayısının 4 Katından Fazla Olması

3. Yönetmelikte Belirlenen Zorunlu Sebeplerle Birlikte Bir Haftada Gördüğü Teorik Ders Saatleri Sayısının 6 Katından Fazla Olması

4. Çırağın 1 Yılda İşyerine Aralıklı 15 İş Günü, Aralıksız 5 İş Günü Mazeretsiz Olarak Devam Etmediğinin Anlaşılması

5. Çırağın İşlediği Disiplin Suçu Sebebiyle Aldığı Ceza Sonucu İlgili Çıraklık Eğitim Merkezinde Teorik Eğitimini Devam Ettirmesine İmkân Kalmaması.

Soru 29- Çırağın Çıraklık Sözleşmesinin Çıraklık Eğitim Merkezi Müdürlüğüne Feshedilmesi Ne Gibi Sonuçlar Doğurur?

Çırağın Sözleşmesinin Çıraklık Eğitim Merkezi Müdürlüğüne Feshedilmesi Halinde,

1. Çırağın Okula Devam Etmesi İmkânı Ortadan Kalkar. Bunun Sonucu Çırak, Kalfalık Ve Ustalık İmtihanlarına Katılamaz.

2. Sosyal Sigortalar Kurumu Primlerinin Ödenmesi Durdurulur.

3. 5362 Sayılı Kanuna Tabi Olmayan İşletmeler, Çırağı İşçi Statüsüne Geçirmek Ve Tüm Sosyal Sigortalar Kurumu Primleri İle Vergilerini Ödemek Veya Çırağı İşten Çıkarmak Zorunda Kalırlar.

4. 5362 Sayılı Kanuna Tabi İşletmeler, 18 Yaşından Küçükleri Sözleşme Yapmadan Çalıştıramayacaklarından İşten Çıkarmak Mecburiyetinde Kalır.

Soru 30- Çırağın İşyerine Devam Ve Devamsızlığı Çıraklık Eğitim Merkezi Müdürlüğüne Nasıl İzlenecektir?

-Kanun Kapsamına Giren Meslek Dallarında Sözleşme Yapan Çırakların Devam Ve Devamsızlıklarını İzlemek Üzere “Çırak Öğrenci Pratik Eğitim Aylık Devam Çizelgesi” Her Ay İşyerince Onaylanacak, Çıraklık Eğitim Merkezi Müdürlüğüne Gönderilecek Ve Çırağın Devam Ve Devamsızlık Defterine İşlenecektir.

Soru 31- İşyerinden Ayrılan Ve İşyerine Devam Etmeyen Çırağın En Geç Beş Gün İçerisinde İşveren Tarafından Merkeze Bildirilmemesi Halinde Ne Olur?

-Bu Durum Yapılan Kontroller Sonucu Ortaya Çıkarsa Ssk Primleri Çırak Lehine Haksız Yere Ödendiğinden Ve Devlet Zarara Uğratıldığından Çırak Adına Ödenen Ssk Primleri Faizi İle Birlikte İşverenden Tahsil Edilir.

Soru 32- Çırağın Pratik Eğitimi İle İlgili Değerlendirme Kimler Tarafından Ve Nasıl Yapılacaktır?

-Çırağın Pratik Eğitim Sorumluluğu İşyerindeki Usta Öğreticiye Verildiğinden Kalfalık İmtihanlarının Dışında Yapılan Yıl İçinde Pratik Değerlendirme Formları Usta Öğretici Tarafından Doldurularak İmzalanacaktır.

Soru 33- Çıraklar, Sözleşmeyi Hangi Durumlarda Feshedebilirler?

Çırağın Velisi Veya Vasisi, Reşit İse Kendisi Aşağıda Yazılı Hallerde Sözleşmeyi Bozabilirler:

1. Çırağın Zorunlu Sebeplerle, Ailesi İle Birlikte Veya Yalnız Olarak İkametgâhını Uzak Bir Yere Taşması Sonucunda, İşine Devamının Fiilen Mümkün Olmaması Veya Devamının Kendisine Ağır Külfet Yüklemesi

2. İşyerinin Uzak Bir Yere Nakli Dolayısıyla Çırağın İşine Devam Etmesine Fiilen İmkân Kalmaması Veya Devamının Ona Ağır Külfet Yüklemesi

3. İşyerindeki Makine, Araç Ve Gereçlerin, Çırağın Mesleğini Öğrenmesini İmkânsız Kılacak Derecede Azalması

4. Çırağın Uzun Bir Süre Mesleğini Öğrenmesi İle İlgili Olmayan İşlerde Çalıştırılması

5. Çırağın, Hastalık Ve Diğer Sebeplerle, Sanatını Öğrenmesini Engelleyen Bir Halin Meydana Gelmesi

6. Çırağın Yaptığı İşin Veya İşyerindeki Durumun, Onun Sağlığı Veya Ahlâkı Bakımından Sakıncalı Olduğunun Sonradan Anlaşılması

7. Çırağın Usta Öğreticisinin İşten Ayrılması Veya İki Ay Süren Hastalığı Veya Yüz Kızartıcı Bir Suçtan Hüküm Giymesi Halinde; Çırağın Usta Öğreticisinin Eğitim Sorumluluğunun Başka Bir Usta Öğreticiye Verilmemesi

8. İşveren Veya Usta Öğreticinin Çırağa Karşı Olan Görev Ve Sorumluluklarını Yerine Getirmemesi, Ona Kötü Davranması

9. İşyeri Sahibi Gerçek Kişi İse Ölümü Veya Tüzel Kişi İse Dağılması, İflası Veya Herhangi Bir Sebep İle İşyerinin İki Aydan Fazla Süre İle Faaliyetini Tatil Etmesi.

Soru 34- Çıraklık Eğitiminde Not Verme Düzeni Nedir?

-Çıraklık Eğitiminde Değerlendirmeler Beşli Not Sistemine Göre Yapılır. Kesirli Not Verilmez. Notların Ortalaması Alınırken Yarım Ve Yarımdan Büyük Olan Kesirler Tama Yükseltilir. Yarımdan Küçük Olan Kesirler Dikkate Alınmaz. Notlar Aşağıdaki Şekilde Derecelendirilir.

0-24=0, 25-44=1, 45-54=2, 55-69=3, 70-84=4, 85-100=5

Soru 35- Kimler Çırak Olabilir?

Çırak Olabilmek Aranılan Şartlar Şunlardır:

1. En Az İlköğretim Okul Mezunu Olan, Şartları Taşıyan Herkes (Yaş Sınırı Kalkmıştır.)

2. Bir İşyerinde Çalışıyor Olmak

3. Bünyesi Ve Sağlık Durumu Gireceği Mesleğin Gereklettiği İşleri Yapmaya Uygun Olduğunu Doktor Raporu İle Belirtmek.

Soru 36- Aday Çıraklıktan Çıraklığa Nasıl Geçilir?

İlköğretim Okulunu Bitirmiş Olup 14 Yaşından Küçük Olanlar, 14 Yaşına Kadar Aday Çıraklık Sözleşmesi İmzalayabilirler. Bu Gibi Durumlarda Kendilerinde Aranılan Şartlar Şunlardır:

1. İlköğretim Okulunu Bitirmiş Olmalı

2. Bünyesi Ve Sağlık Durumu Gireceği Mesleğin Gereklettiği İşleri Yapmaya Uygun Olduğunu Doktor Raporu İle Belgelemek.

Sözleşme İmzalayan Aday Çıraklar 14 Yaşına Girince Aday Çırak Sözleşmelerini Çıraklık Sözleşmeleri İle Değiştirmekle Yükümlüdürler.

Soru 37- Çırağın Çalışma Saatleri Nedir? Çırak Fazla Mesai Yapabilir Mi?

-3308 Sayılı Çıraklık Ve Mesleki Eğitim Kanunu'nun 12. Maddesine Göre Çırağın Pratik Eğitimi Usta Öğreticinin Gözetiminde Yapılır. Pratik Eğitiminde 1475 Sayılı İş Kanunu'nun 69. Maddesi Göz Önünde Bulundurulur Denmektedir.

-1475 Sayılı İş Kanunu'nun 69. Maddesi İse "Sanayiye Ait İşlerde 18 Yaşını Doldurmamış Erkek Çocuklarla Her Yaştaki Kadınların Gece Çalıştırılmaları Esas İtibariyle Yasaktır." Denilmekte, Yine Aynı Kanunun 65. Maddesi İse: "İş Hayatında Gece, En Geç 20:00'de Başlayarak En Erken Sabah 06:00'ya Kadar Geçen Ve Her Halde 11 Saat Süren Gün Dönemidir." Cümlesi İle Gecenin Tanımını Yapmaktadır. Bu Duruma Göre Çırağın; Gece Saat 20:00 İle Sabah 06:00 Saatleri Arasında Mesaiye Bırakılmasına İzin Verilmemektedir.

Soru 38- Çırakların Askerlik Tecil İşlemleri Nasıl Yapılır?

-Askerlik Çağına Gelerek Eğitimine Devam Eden Çırağın Her Yıl En Geç Nisan Ayının İlk Haftası İçinde Çıraklık Eğitim Merkezi Müdürlüğüne Başvurması Halinde Askerlik Tecil İşlemleri Çıraklık Eğitim Merkezi Müdürlüklerince Yapılır.

Soru 39- Çırakların Yakınları Ssk'nın Sağlık Hizmetlerinden Yararlanabilir Mi?

-Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü'nün 9 Şubat 1987 Tarihli Sigorta İşlemleri Primler Dairesi Başkanlığı 031/105 102 Sayılı Genelgesi Gereği Çırakların Yakınları Sağlık Hizmetlerinden Yararlanamamaktadır.

Soru 40- Çırakların İş Kazaları Ve Meslek Hastalıklarına Karşı Korunmasında İşyeri Yetkililerinin Yükümlülükleri Nedir?

-3308 Sayılı Kanunun 25. Maddesine Göre; "Aday Çırak, Çırak Ve Öğrencinin Eğitimi Sırasında İşyerinin Kusuru Halinde Meydana Gelecek İş Kazaları Ve Meslek Hastalıklarından İşveren Sorumludur."

Soru 41- Çırak İşyerinde Çalışırken İş Kazası Geçirse İşveren Ne Yapmalıdır?

-Kazaya Uğrayan Çırağın Uğradığı İş Kazasının Önemine Göre En Yakın Ssk Kuruluşuna Götürene Kadar Hayati Tehlikeyi Atlatabilmesi İçin İlk Müdahale İşyerinde Yapılır. Daha Sonra Çırak Bir Sağlık Kuruluşuna Götürülür. Bu Sağlık Kuruluşu Ssk Olmalıdır. Kaza Raporu Üç Nüsha Doldurularak Bir Nüshası Ssk'ya, Bir Nüshası Çıraklık Eğitim Merkezine, Bir Nüshası Da İşveren Tarafından Yetkililere Gösterilmek Amacıyla Çırağın İşyerindeki Dosyasında Saklanır.

Soru 42- İş Kazası Geçiren Çırağın Gerekli Tedavisini Yaptırmayan Ve Kaza Raporu Tutmayan Ve Durumu Merkeze Bildirmeyen İşyeri Ne Gibi Zarara Uğrar?

-Bu Durum, Kişinin Beyanı Veya Yapılan Kontroller Sonunda Ortaya Çıkarırsa Soruşturma Başlatılır Ve Sonuçta Çırağın Ve Ssk'nın Uğradığı Zararlar İşverenden Faizi İle Birlikte Tahsil Edilir.

Soru 43- İşletmeler Bünyesinde Açılan Çırak Okullarının Eğitim Giderlerini Kim Karşılar?

-3308 Sayılı Kanununun 36. Maddesine Göre İşletmeler Bünyesinde Açılan Çırak Okullarının Teorik Ve Pratik Eğitim Giderleri Kendilerince Karşılır.

Soru 44- Çırakların Eğitimi İçin Gerekli Malzemeler Kimler Tarafından Temin Edilir?

-Çıraklık Sözleşmesinin 23. Maddesindeki Özel Hükümler Bölümüne, “Çırağın Her Eğitim Gideri İşletmemiz Tarafından Karşılanacaktır” Denilmedikçe, Kitap, Kalem, Kırtasiye Gibi Malzemeler Çırağın Velisi Tarafından Temin Edilir.

Soru 45- Çırakların İşyerinde Denetimleri Hangi Kurumlar Tarafından Yapılacak Ve Neler Kontrol Edilecektir?

-1 Nisan 1987 Tarih Ve 19418 Sayılı Resmi Gazete’de Yayımlanan “Çıraklık Ve İşletmelerde Yapılan Meslek Eğitiminin Denetimi Hakkında Yönetmeliğe” Göre; Çırak Çalıştıran İşletmelerde Denetim 4 Ayrı Birim Tarafından Yapılacaktır:

- Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Müfettişleri
- Sosyal Sigortalar Kurumu Sigorta Müfettişleri
- Çıraklık Eğitimi İnceleme Ve Denetleme İhtisas Komisyonu
- Milli Eğitim Gençlik Ve Spor Bakanlığı Müfettişleri

Soru 46- Koordinatör Öğretmenin Görevleri Nelerdir?

-Koordinatör Öğretmen, Okul Müdürlüğünce Çıraklık Eğitimi Merkezinde Görev Yapan Öğretmenin İşyerlerini Denetlemesi Amacıyla Görevlendirilen Kişidir. Koordinatör Öğretmen, İşyeri İle Okul Arasındaki Bağlantıyı Doğrudan Sağlayan Kişidir. Kendisine Verilen İşyerlerini Denetleyerek Denetleme Raporunu Okul İdaresine Teslim Eder.

Koordinatör Öğretmen, İşyeri Denetleme Raporunda Şu Hususlara Yer Verir:

1. İşletmenin Adı
2. İşletmenin Adresi
3. İşverenin Adı Soyadı
4. Denetleme Esnasında Muhatap Olunan İşyeri Yetkilisinin Adı Soyadı
5. İşletmede Eğitim Gören Aday Çırak Ve Çırak Sayısı
6. İşletmede Eğitim Gören Toplam Sigortalı Sayısı
7. İşletmede Bulunan Toplam Usta Öğretici Sayısı
8. İşletmede Bulunan Toplam Usta Sayısı
9. İşletmede Bulunan Toplam Kalfa Sayısı
10. İşletmedeki Makine Ve Teçhizat Durumu
11. Çıraklık Sözleşmesi Yapılması Zorunlu Bulunan Meslek Dallarında Çıraklık Sözleşmesinin Yapılıp Yapılmadığı Ve Sözleşme Hükümlerine Uyulup Uyulmadığı
12. İşyerinde Çalışan Aday Çırak Ve Çırakların Ücretlerinin Ödenip Ödenmediği
13. Aday Çırak Ve Çırak Öğrencilere Kanunda Belirtilen Ücretli İzinlerinin Verilip Verilmediği
14. İşyerinde Alınması Gereken İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerinin Alınıp Alınmadığı
15. Yıllık Müfredat Programında Belirtilen İş Ve İşlemlerin %80’inden Fazlasının Yapılıp Yapılmadığı
16. İşletmede Çalışan Aday Çırak Ve Çırakların, İşyeri Sahibi Veya İşletme Yetkililerince Fiziki Ve Manevi Baskılara Maruz Bırakıp Bırakılmadığına
17. Aday Çırak Ve Çırakların İşyerine Devam Edip Etmediğine
18. Eğitime Alınan Korumaya Muhtaç Aday Çırak Veya Çırakları Tespit Etmek
19. Usulüne Göre Çırak Almayan İşyerlerini Tespit Edip Okula Bildirmek
20. Çırak Öğrencilerin Kanunlarla Belirlenmiş Sosyal Haklarını Vermeyen İşyerlerini Belirleyip Okula Bildirmek.

Soru 47- İşyerimdeki Üretimin Özelliği Nedeni İle Pratik Eğitim Programını Tam Uygulamam Mümkün Olmamaktadır. Bu Durumda Çırak Çalıştırabilir Miyim?

-Üretimin Özelliği Nedeniyle Pratik Eğitimin Tamamını İşyerinde Yaptıramayan İşletmeler, Çıraklarının Eksik Kalan Eğitimlerini Çıraklık Eğitim Merkezince Uygun Görülen Yerlerde Tamamlamak Kaydıyla Çırak Çalıştırabilirler.

Soru 48- Çırağa Yapılacak Zammın Süresi Ve Minimum (En Az) Miktarı Ne Olmalıdır?

-Çırağın Yılsonu Başarısının En Az “Başarılı” Olması Halinde Alacağı Ücret, Bir Sonraki Teorik Eğitim Yılı Sonuna Kadar En Az Asgari Ücrettir.

Soru 49- Yıllık İzin Dışında Çırağa Ücretsiz İzin Verilebilir Mi?

-İşletmeler Çırağa Okulun Tatil Olduğu Dönemlerde 1 Ay Ücretli İzin Vermekle Yükümlüdür. Aday Çırak Ve Çıraqlara Teorik Eğitimi Aksatmamak Suretiyle Bir Yıl İçinde Hastalık Raporuna Dayalı Ve Yıllık İzin Dışında 30 Gün Ücretsiz İzin Verilebilir.

Soru 50- Deneme Dönemi Nedir, Kaç Ay Sürmektedir?

-İşyeri İle Çırak Arasında Yapılan Sözleşmenin İlk 2 Ayı Deneme Dönemi Olarak Kabul Edilir. Bu Dönem İçinde İşletme Veya Çırak, Sözleşmeyi Tek Taraflı Ve Bildirimsiz Fesih Edebilir. Aday Çıraklıktan Çıraklığa Geçenler, Deneme Dönemini Geçirmiş Sayılırlar. Deneme Dönemi İçinde Sözleşmenin, Taraflardan Biri Tarafından Feshedilmesi Halinde Durum 6 Gün İçinde Çıraklık Eğitimi Merkezi Müdürlüğüne Bildirilir.

Soru 51- Çıraklık Eğitimine Devam Ederek Sınıfta Kalan Öğrencilerin Sözleşme Süresi Uzar Mı?

-Çıraklık Eğitim Sisteminde Sınıfta Kalma Olmadığından Çıraklık Süresini Dolduran Her Çırak, Kalfalık İmtihanına Girmek Zorundadır.

Soru 52- İşveren, Sözleşmesi Yapılmış Çırağı Okula Göndermeyip Çırağın Devamsızlıktan Kalmasına Sebep Olursa Ne Olur?

-Sözleşmeli Çırağı İşveren Okula Göndermek Zorundadır. İşveren Tarafından Okula Gönderilmeyerek Devamsızlıktan Kaldığını Yazılı Beyan Eden Çırağın İşvereni Mahkemeye Verilerek, Çırağın Uğradığı Maddi Ve Manevi Zararı, Çırak İçin Ödenen Sigorta Primleri Yasal Faizi İle Birlikte İşverenden Tahsil Edilir. Tutumunda Israr Eden İşyerine Çırak Çalıştırma Hakkı Tanınmaz.

Soru 53- İşveren İsteddiği Zaman Çırağın Sözleşmesini Fesih Edebilir Mi?

-Çırakların Sözleşmelerinin Hangi Şartlarda Fesih Edileceği Yukarıda Anlatılmıştır. Yukarıda Belirtilen Şartlar Oluşmamışsa İşveren Çırağın Sözleşmesini Fesih Edemez.

Soru 54- Yanımda Çalışan Çırak, Benden İzinsiz Ayrılırsa Ne Yapmalıyım?

1. Durum En Geç Üç İş Günü İçerisinde Sözleşmenin İmzalandığı Çıraklık Eğitimi Merkezi Müdürlüğüne Bildirilir. Merkezden Alınacak Olan Matbu Çıraklık Sözleşmesi Formu Doldurularak Çırağın Üzerindeki Yasal Sorumluluğunuz Ortadan Kalkar.

2. Bu Durumda Ayrılan Çırağın Bir Başkasının Yanında Çalışabilmesi İçin Eski İşverenin Muvafakati Gereklidir. Eğer İşveren Muvafakat Vermez İse Çırağın O İşyerinden Ayrılarak Başka Bir İşyerine Girmesi Mümkün Değildir. Bu Durumdaki Çırağı Çalıştıran İkinci İşyeri Sahibi Suç İşlemiş Sayılır. Zaten Çıraklık Eğitimi Merkezi Müdürlüğü De Bu Durumdaki Bir Sözleşmeyi Kabul Etmez.

3. Merkez Müdürlüğü Devreye Girerek Taraflar Arasında Uzlaşma Sağlanmasına Çalışır. Çırak Eski İşyerine Dönmemekte, Eski İşyeri De Muvafakat Vermemekte Israr Ederse Merkez Müdürlüğüne Görevlendirilen Komisyon Tarafların Haklılıklarını Araştırır. İşyeri, Çırağa Karşı Yasal Sorumluluklarını Yerine Getirmiş Ve Çırak Haksız İse Çırağın Eski İşyerine Dönmesi Sağlanır. Aksi Takdirde Kaydı Silinerek, Çırağın Başka Bir İşyerinde Çalışmasına İzin Verilmez. Eğer Çırak, İşyerinden Ayrılmakta Haklı İse, Çırağın Yeni Bir İşyerinde Çalışmasına İzin Verilir.

Soru 55- Ustalık Belgesi Olmadan İşyeri Açabilir Miyim?

-3308 Sayılı Çıraklık Ve Mesleki Eğitim Kanunu'nun 30. Maddesi Gereği "Bir Kişi Ustalık Belgesi Olmadan İşyeri Açamaz. Açımlar Ve İşyerinin Açılmasına İzin Verenler Hakkında O Yerin Mülki Amirince Haklarında Yasal İşlem Yapılır" Denilmektedir.